

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Vinmonopolet
Postboks 6953 St. Olavs plass
0130 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

13/5200-

31.01.2014

Oppdragsbrev – statsbudsjettet 2014 – kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet

1. INFORMASJON OM TOTALRAMMEN

Vi viser til Prop. 1 S (2013–2014) for Helse- og omsorgsdepartementet og Stortingets behandling av budsjettet for 2014, jf. Innst. 3 S (2013–2014) og Innst. 11 S (2013–2014). Rammevilkårene for AS Vinmonopolet er for 2013 følgende (i 1000 kr):

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet		
Post 85	Statens overskuddsandel	30 000
Post 86	Utbytte	2
Sum		30 002

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 85 Statens overskuddsandel

Det vises til Prop. 1 S (2013–2014) for Helse- og omsorgsdepartementet, forslag til romertallsvedtak V Diverse fullmakter, nr. 3 hvor det foreslås at statens andel av driftsoverskuddet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2013 og Stortingets behandling av Innst. 3 S (2013–2014).

Statens andel av AS Vinmonopolets driftsoverskudd er på bakgrunn av budsjettert resultat i 2013 og en andel av overskuddet på 50 pst. anslått til 30 mill. kroner for 2013. Prosentvedtaket gjelder foran tallvedtaket.

Statens overskuddsandel skal innbetales til staten når regnskapet for 2013 er framlagt våren 2014. Når innbetalingen er foretatt, ber vi om at AS Vinmonopolet i et eget brev orienterer Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen om innbetalt beløp og

utregninger. Det skal fremgå uttrykkelig i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til. Helse- og omsorgsdepartementet kan etter skriftlig forespørsel gi anledning til å utsette innbetalingstidspunktet for å avhjelpe selskapets behov for likviditet og dermed redusere behovet for ekstern finansiering.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 86 utbytte

Utbyttet er i vinmonopolloven fastsatt til 5 pst. av aksjekapitalen på 50 000 kroner og utgjør 2 500 kroner. Utbyttet innbetales samtidig med statens overskuddsandel. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om innbetalingen i brev form. Det skal gå klart frem i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til.

Kap. 5572 Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet

Skattefritaket for AS Vinmonopolet er opphevet fra 2012. Som en følge av dette er vinmonopolavgiften opphørt, og 2013 var det siste året det ble innbetalt avgift (beregnet fra 2011). Avgiften erstattes av alminnelig skatteplikt for selskapet.

2. SATSINGSOMRÅDET OG HOVEDPRIORITERINGER FOR 2014

AS Vinmonopolet er et av de viktigste alkoholpolitiske virkemidlene for å sikre ansvarlig salg av alkohol. AS Vinmonopolet har enerett til detaljsalg av alkoholholdig drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol. Ordningen innebærer fravær av privatøkonomiske interesser som motiverende for salg og bidrar til omsetning i kontrollerte former. Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet bidrar AS Vinmonopolet til å begrense alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol.

AS Vinmonopolet må innrette sin virksomhet etter gjeldende alkoholpolitiske målsetninger og i samsvar med vinmonopolloven og alkoholloven. For å sikre fortsatt oppslutning og legitimitet i befolkningen er det viktig at Vinmonopolet utvikler seg i takt med samfunnets forventninger og behov.

Sosial kontroll skal prioriteres. Vinmonopolet skal ikke selge alkoholholdig drikk til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav eller er berusede. Vinmonopolet skal også forhindre at andre kjøper alkohol til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav, såkalt langing.

AS Vinmonopolet skal gi leverandører og produsenter markedsadgang på like vilkår. Selskapet skal ha en mest mulig kostnadseffektiv drift. AS Vinmonopolet skal videreføre arbeidet med å kostnadseffektivisere virksomheten for å bedre lønnsomheten og soliditeten uten at dette kommer i konflikt med sentrale alkoholpolitiske målsettinger eller hensynene bedriften må ta som servicebedrift.

AS Vinmonopolet skal i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig etablere ordinære utsalg innen økonomisk forsvarlige rammer. Videre utbygging av salgsnettets må ses som en helhet, og følgende kriterer bør gjelde:

- ◆ Vinmonopolet skal ved avgjørelser om butikketablering legge vekt på å finne en rimelig balanse mellom økonomiske kriterier, monopolordningens formål og så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.
- ◆ Vinmonopolet skal sørge for tilfredsstillende rutiner for håndtering av kommunens interesser og for informasjon om etableringskriteriene. Kommunene skal ha mulighet til å uttale seg om etableringer av nye vinmonopolutsalg i sin kommune. AS Vinmonopolet må derfor på egnet måte informere kommunene om hvilke kriterier som legges til grunn for butikketableringer og for konkrete planlagte butikketableringer.
- ◆ Fjernhandelsløsningene skal opprettholdes. AS Vinmonopolet skal gjennom videreutvikling av fjernhandelsløsningene bidra til en forenkling for kunder i distrikter med få butikker.
- ◆ AS Vinmonopolet kan i løpet av 2014 gå i gang med et begrenset forsøk med etablering av en ny og liten vinmonopolbutikk, kategori 1.

AS Vinmonopolet skal implementere samfunnsansvar i sitt arbeid på en helhetlig måte tilpasset selskapets egenart. Selskapet skal integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet og i sine strategier. Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for samfunnsansvar som er basert på følg eller forklar-prinsippet. Det vises til Meld. St. 13 (2010–2011) Aktivt eierskap, herunder forventninger til de statlig eide selskaperens arbeid med samfunnsansvar.

AS Vinmonopolet skal ta aktiv vurderer spørsmål knyttet til HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter femti år og lærlinger.

AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for lederlønn. Det vises til vedlegg til Meld. St. 13 (2010–2011) Aktivt eierskap, retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper.

AS Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser. Vinmonopolet forutsettes å ha gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter innenfor den sentrale mat-, helse- og sosialforvaltningen, den utøvende helse- og sosialtjenesten og øvrige sektorer i de situasjoner som kan oppstå.

AS Vinmonopolet skal etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet. Risikofaktorer som kan medvirke til at målene til virksomheten ikke nås skal identifiseres og korrigerende tiltak skal beskrives.

Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med kompetanseutvikling. Styret skal evaluere egen virksomhet.

Helse- og omsorgsdepartementet gjør oppmerksom på at Statens institutt for rusmiddelforskning fortløpende arbeider med å forbedre statistikken på rusområdet. Vinmonopolet skal i den grad det er behov for det bistå instituttet i dette arbeidet.

3. INDIKATORER OG RAPPORTERING

Indikatorer	Dato/frekvens for rapportering	Kommentar
Innbetaling av inntektsskatt	Når innbetaling er foretatt	Endringer i de estimatene som er gitt av Vinmonopolet som grunnlag for Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon skal umiddelbart meddeles Helse- og omsorgsdepartementet skriftlig.
Innbetaling av statens overskuddsandel	Når innbetaling er foretatt	
Innbetaling av utbytte	Når innbetaling er foretatt	
Periodisert budsjett	Innen 1. mars	
Økonomiske data: <ul style="list-style-type: none"> - Budsjettstatus - Salgsutvikling, inkludert informasjon om bevegelsen i og forholdet mellom ulike produktgrupper, inkludert brennevinsprodukter under 22 volumprosent - Prognose for resten av året 	Kvartalvis, innen utgangene av juni, september, desember inneværende år og mars påfølgende år	Rapporteringen skal inneholde en kort skriftlig vurdering av budsjettstatus og salgsutviklingen og en prognose for resten av året. Prognoseavvik skal forklares skriftlig.
Butikketableringer/endringer i butikkstruktur: <ul style="list-style-type: none"> - struktur og størrelse på butikk nettet, - utvidelse av butikknettet, herunder antall etablerte butikker og det totale antall butikker, - evt. nedleggelser 	Halvårlig, innen utgangen av september inneværende år og utgangen av mars påfølgende år	Ved evt. nedleggelser skal Helse- og omsorgsdepartementet umiddelbart informeres skriftlig om vedtaket og dets begrunnelse.
Kommuners interesser: Proessen med å involvere kommunene i planleggingen av nye butikketableringer herunder rutiner for å håndtere kommunens interesser.	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år	Vinmonopolet skal oppgi tall på antall kommuner med og uten pol samt aktive søkerkommuner
Fjernhandelsløsning: Utvikling og eventuelle endringer av vesentlig karakter for: <ul style="list-style-type: none"> - bestillings- og salgsordningen på internett og gjennom kundesenter 	Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år	

<p>Samfunnsoppdrag: Alderskontroll og sosial kontroll</p> <ul style="list-style-type: none"> - Status i arbeidet med alderskontroll og sosial kontroll - Utvikling i omsetning målt i volum og i liter ren alkohol fordelt på typer alkoholholdig drikk (øl, vin, brennevin) og ulike hovedvaregrupper, inkludert salget av brennevinsprodukter som inneholder under 22 volumprosent alkohol - Utviklingen i omsetningens andelsmessige fordeling mellom de ulike typer alkoholholdig drikk og hovedvaregrupper, målt i volum og i liter ren alkohol 	<p>Halvårlig, innen utgangen av september inneværende år og utgangen av mars påfølgende år</p>	<p>Helse- og omsorgsdepartementet skal holdes orientert om AS Vinmonopolets arbeid med samfunnsoppdraget. I tillegg til tallmateriale som viser gjennomføring av alderskontroll og omsetning vil departementet ha informasjon om kampanjer Vinmonopolet har gjennomført. Ved store endringer i tallmaterialet eller ved endringer i målemetode skal departementet underrettes skriftlig.</p>
<p>Samfunnsansvar: AS Vinmonopolet skal rapportere på sitt arbeid med samfunnsansvar generelt og spesielt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korrupsjon - Miljø - Arbeidsstandarder og HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter 50 år, lærlinger - Leverandøroppfølging både på drikkevare-, driftsmidler- og tjenestesiden 	<p>Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år</p>	<p>Departementet skal informeres om hvilke prosesser Vinmonopolet er i, hvilken utvikling som har funnet sted det siste året og hvilke planer som foreligger for videre arbeid med samfunnsansvar, jf. forventningene i Meld. St. 13 (2010-2011) Aktivt eierskap. Avvik fra tidligere rapporterte planer og rutiner skal rapporteres og forklares skriftlig. Dersom Vinmonopolet ikke følger forventet rapportering skal dette forklares skriftlig til Helse- og omsorgsdepartementet.</p>
<p>Likebehandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antall saker og utfall i klagenemda 	<p>Årlig, innen utgangen av mars påfølgende år</p>	<p>Vinmonopolet skal skriftlig kommentere evt. oppgang/nedgang i antall saker.</p>

AS Vinmonopolets omdømme: - resultater av omdømmemålinger	Halvårlig innen utgangen av september og utgangen av mars	
Internberedskap: AS Vinmonopolet skal rapportere på krise- og katastrofeområder og håndteringsstrategier	Årlig innen utgangen av mars påfølgende år	
Lederlønninger: Lederlønnsutviklingen i AS Vinmonopolet	Årlig innen utgangen av mars påfølgende år.	
Risikostyring: AS Vinmonopolet skal rapportere om risikofaktorer og arbeidet med å redusere risiko	Årlig rapportering av overordnet risikobilde og halvårlig rapportering av oppfølging av risikobildet	
Styrets arbeid og evaluering: AS Vinmonopolet skal rapportere på om styret foretar evalueringer	Årlig innen utgangen av mars påfølgende år	AS Vinmonopolet skal innhente begrunnelse ved manglende evaluering og oversende denne til Helse- og omsorgsdepartementet.
Statistikk med videre: AS Vinmonopolet skal rapportere om henvendelser og svar til Statens institutt for rusmiddelforskning ang. statistikk, dokumentasjon og forskning	Årlig innen utgangen av mars påfølgende år	

Særskilt rapportering

Fare for budsjettoverskridelse, inntektssvikt eller andre problemer som krever Helse- og omsorgsdepartementets oppmerksomhet, eventuelt at Stortinget må orienteres, skal det rapporteres umiddelbart og særskilt om. AS Vinmonopolet skal komme med forslag til tiltak som bør iverksettes for å rette opp i slike situasjoner. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om saker som antas å ha alkoholpolitiske sider.

Årsberetning og regnskap for 2013

Årsberetning og regnskap for 2013 bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen i 10 eksemplarer så snart de foreligger ferdig trykket. Årsrapporten skal også sendes elektronisk til postmottak@hod.dep.no. Indikatorer som nevnt i dette oppdragsprevet forutsettes å være omtalt i årsberetningen.

Med vennlig hilsen

Geir Stene-Larsen
ekspedisjonssjef

Lilly Sofie Ottesen
avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen